

Folkets hus i Järperud. När bilden togs var man samlad till skogsdag i lokalen.

Loge för 60 kronor blev samlingslokal för JÄRPERUD.

Inbäddad bakom höga snövallar ligger alldeles vid sidan av vägen som bär uppåt till Fredros och Gräsmark en liten samlingslokal i hemmanet Järperud. Det är Järperuds folkets hus, en av de äldsta samlingslokalerna i Gunnarskog, vilken för nära 40 år sedan uppfördes av logen Morgonstjärnan av I. O. G. T., en nykterhetsförening som fortfarande är verksam och här har sina möten. Som folkets hus får den tjäna som samlingslokal även för andra ändamål och har därför varit av stor betydelse för bygdens andliga och kulturella liv.

Frågan om samlingslokaler har varit aktuell såväl på landet som i samhällen och städer alltsedan föreningslivet började utveckla sig. För landsbygden blev det särskilt besvärligt att finna en lokal att samlas i för de godtemplarloger och andra ideella föreningar som växte fram med oemotståndlig kraft omkring sekelskiftet. Skolorna var stängda, missionshusen likaså, och för den tidens ungdom var det därför att ta saken i egna händer och själva bygga en samlingslokal om de skulle få någon sådan. Det var inte någon idé att vädja till myndigheterna om sådana saker. Från det hållet fanns ingen förståelse att vänta. Men man hade ändå inte så stora svårigheter då som nu, att komma till rätta med dessa problem. Sammanhållningen var god och likaså offerviljan. Gällde det att bygga en samlingslokal så hjälptes medlemmarna åt att skaffa virke och uppföra byggnaden. På det sättet blev den inte så dyrbar utan man kunde med en byggnadsförenings hjälp ta risken att bygga även om man måste sätta sig i skuld.

En gammal loge blev ordenshus.

En god hjälp till åstadkommandet av samlingslokaler på landsbygden

var den av redaktör Mauritz Hellberg stiftade fonden för ändamålet. Det var många föreningar som genom den fick ett gott handtag till lösningen av sin byggnadsfråga.

Initiativet till uppförandet av lokalen i Järperud togs av logen Morgonstjärnan, som bildades i Abborrsjön redan 1903. Logen arbetade en tid i Treskog men flyttade sedermera till Järperud, där de flesta medlemmarna bodde. År 1909 började man allvarigare dryfta lokalfrågan och man beslöt tillsätta en byggnadskommitté bestående av Rickard Axelsson, Frid, Skeppstedt, Johan Skeppstedt samt Samuel Johansson, samtliga från Järperud. Man lyckades få tag i en gammal loge av hemmansägare Anders Hult för 60 kr. och då föreningen hade omkring 100 kr. i kassan var man nog optimistisk att våga försöket att sätta i gång. Det blev mest frivilligt arbete och man kom upp med väggarna på sommaren och lade in ett golv så man kunde använda lokalen provisoriskt och hade en del fester som gav en del pengar till kassan. Mer än hälften av styrelsen hade emellertid emigrerat till Amerika och arbetet avstannade. Med hjälp av Harald Vadman i Molkom och Hans Morfeldt i Eda satte man fart

på bygget igen. Man fick nämligen ett anslag från Värmländska Folketshusföreningen eller som den senare kom att heta Hellbergska stiftelsen på 600 kr. En byggnadsförening bildades och så satte man åter i gång arbetet med liv och lust. Byggnaden kom under tak 1912 då man fick ytterligare 350 kr. från förutnämnda fond så att man kunde inviga lokalen på nyåret 1913.

Styrelsen i stort sett densamma hela tiden.

Senare har lokalen blivit tillbyggd med biblioteksrum och serveringsrum 1918—19 och en scen tillbyggdes 1925. Man hade ju en hel del skulder men inte så farligt heller. Logen var största andelsägaren och man byggde inte i något profitsyfte utan endast för att ha ett hem för sin förening. Styrelsen har givetvis växlat under årens lopp men i stort sett har den haft samma stomme hela tiden fast de som var unga på den tiden nu blivit något äldre. Styrelsen har i bortåt ett 30-tal år bestått av Frid, Skeppstedt, Bror Frykblom, Halvar Olsson, Sven Johansson och Albert Andersson. Ordf. är Skeppstedt och kassör har varit Alb. Andersson i hela 27 år. Att detta inte varit det angenämaste uppdraget alla gånger, kan man förstå. Särskilt under de senaste åren har det varit svårt att få debet och kredit att gå ihop.

Man har på sista tiden uppgåtts

(Forts. A sid. 3.)

Loge för 60 kronor . . .

(Forts fr. sid. 1)

med planer på ombyggnad. Lokalen börjar ju bli gammal och skröplig efter så många år och man har inte kostat på den så mycket i reparationer under åren. Under krigsåren användes den även som förläggning då den for ganska illa. Man hade tänkt sig att inköpa skolhuset i Trehörningen för ändamålet men överlät åt Billerud att få detsamma till arbetsförläggning åt sina arbetare däruppe, trots att byggnadsföreningen låg inne med högsta anbudet och hade kunnat göra räkning på att få byggnaden.

Att denna lokal haft en stor betydelse för bygden och bygdens ungdom under de år som gått, behöver inte framhållas. Man har där fått samlas och dryfta olika problem och även haft lokalen som en nöjeshärd, där lek och dans inte heller varit bannlysta. Då man talar om tråkigheten på landsbygden bör man betänka att största anledningen därtill är lämpliga lokaler där ungdomen får samlas. Här är det logen Morgonstjärnan som varit stadig hyresgäst med regelbundna möten men lokalen användes dessutom av Gunnarskogs JUF-avdelning och en avdelning av Sv. Skogs- och flottningsarbetareförb. som här har sina möten jämte många andra.

Lokalen öppen för alla.

Särskilt på den tiden lokalen tillkom var det värdefullt att den stod öppen för alla meningsriktningar. Det var ju då den enda tillgängliga lokalen för många i dessa trakter. Den har inte ett så dumt läge heller trots att den kanske ligger en smula avskilt. Den kanske blev litet omdiskuterad i början och inte sågs med så blida ögon från religiöst håll. Man fick ju redan från början ha nöjeställningar där, men å andra sidan har man hållit styvt på att hålla lokalens anseende högt.

Som nämndes tidigare finns ett biblioteksrum i lokalen och logen var bland de första som började studie-cirkelverksamhet nämligen redan 1909. Den har f. n. cirka 900 band värderade till 6,000 kr. Visserligen läses böckerna av rätt många men ej så flitigt som tidigare. Intresset för böcker och bokliga studier är ej längre så levande som det var tidigare i bygden.

Nikolaus.